

# Torna el film més polèmic de Kubrick

'La taronja mecànica' de Stanley Kubrick torna als cinemes de la Gran Bretanya, després de gairebé trenta anys de censura. La van retirar de les sales d'exhibició perquè deien que incitava els joves a la violència.

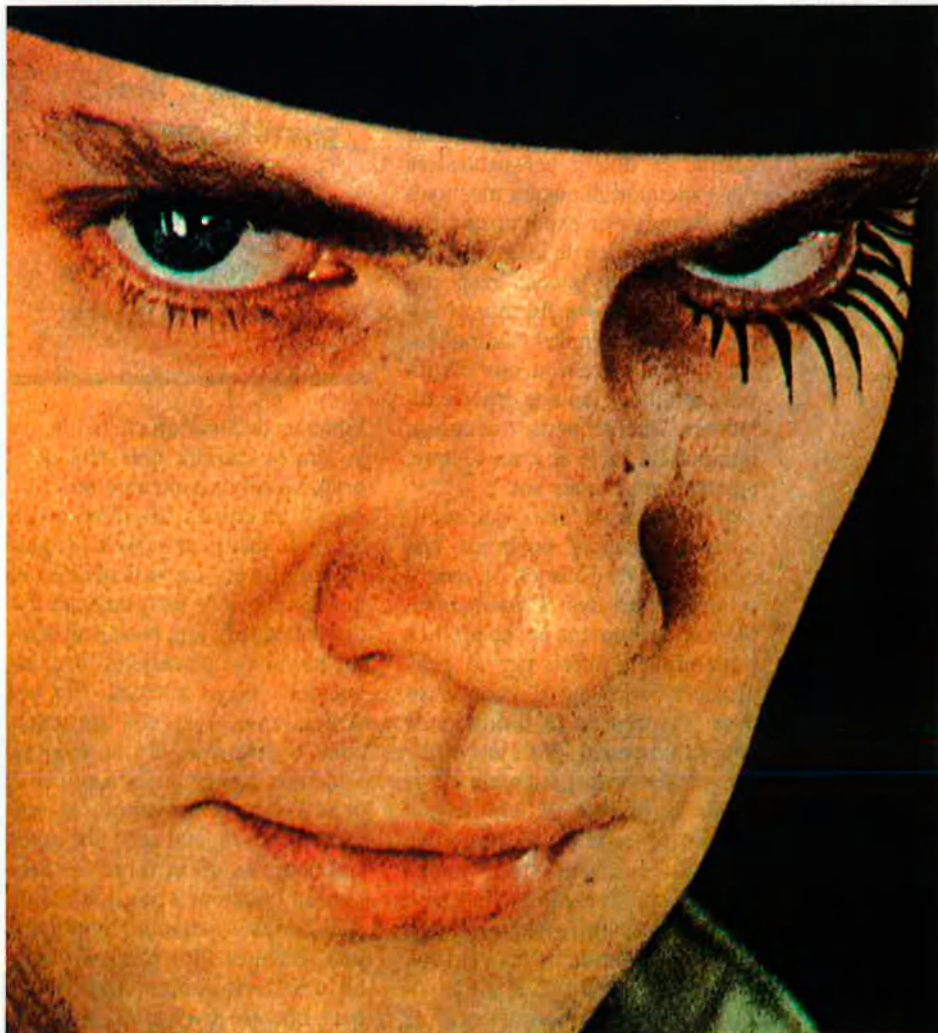
**N**ingú no se sentia indiferent quan un magnífic i aterridor Malcolm McDowell es dedicava a repartir cops a sang freda, cantant *Singing in the rain*. Aquesta és potser una de les escenes més recordades de *A Clockwork Orange* (*La taronja mecànica*), el film més polèmic del sempre sorprenent Stanley Kubrick.

El film, estrenat l'any 1971, va aconseguir tants adeptes com detractors. Els primers hi veien una crítica de la violència explicada des de la violència –que és la idea que defensava el seu creador mateix–. Els segons hi veien una perillosa bomba de rellotgeria que faria esclatar una violència imparable entre els joves, els més adeptes al film. La por d'una possible mala influència en el públic va fer que el film caigués en mans del poder de la censura. Després de seixanta-setmanes en cartell, amb una gran afluència de públic, *La taronja mecànica* fou retirada dels cinemes de la Gran Bretanya, no pas per cap censor, sinó pel seu creador mateix, obligat per les moltes queixes i amenaces que havia rebut.

Aquesta primavera, quan gairebé farà un any de la mort de Stanley Kubrick (Nova York, 1928 - Londres, 1999), s'acabarà el vet a *La taronja mecànica*, i aquest clàssic de Kubrick es reestrenarà als cinemes de la Gran Bretanya. També hi ha qui parla d'un possible *remake*-homenatge que George Lucas i Steven Spielberg volen rodar a Califòrnia, amb Ewan McGregor de protagonista.

Tot i que l'ull de l'espectador de l'any 2000 ja ha captat més imatges violentes que no les que havia pogut veure a la primera dels anys 70, *La taronja mecànica* no deixa de sorprendre el públic. Basada en la novel·la homònima que Anthony Burgess havia escrit el

1962, narra la colpidora història d'Alex, un adolescent del Londres futur, que es diverteix practicant la violència: raptant, violant i assassinant indiscriminadament. Detingut per la policia, Alex és sotmès, a títol d'experimentació, a una nova teràpia, el tractament





WARNER ESPAÑOLA



**Woody Harrelson i Juliette Lewis protagonitzen 'Natural Born Killers', d'Oliver Stone.** El film narra la història de dos adolescents assassins que es converteixen en celebritats mediàtiques.

Ludovico. Es tracta d'un procés violent que acaba convertint Alex en un vegetal, a banda que el simple pensament de la violència li fa venir nàusees.

Kubrick ens planteja un personatge que seria una simbiosi de les teories de Hobbes i Rousseau: l'home és dolent per naturalesa i la societat el fa encara més malvat. Burgess va explicar que havia tingut la idea de la novel·la els anys 60, "quan la gent 'respectable' començava a murmurar sobre el creixement de la delinqüència juvenil, suggerint que els joves criminals eren una espècie inhumana que requeria tractament inhumà. La societat, com sempre, apareixia en primer lloc".

Hi ha factors diversos que expliquen la recepció polèmica que aquest film de Kubrick va tenir a la Gran Bretanya. Primerament, hi va arribar en una època política i moralment difícil per al país, aleshores dominat pels conservadors, després de la dimissió de Harold Wilson el 1970. Va coincidir, a més, amb l'augment de la violència juvenil. Al cap de poc d'haver-se estrenat el film, una noia de Lancashire fou raptada i maltractada mentre l'agressor cantava *Singing in the rain*, ben igual que el protagonista del film. Així, i per més que el Departament Britànic de Classificació de

**"Sempre hi ha hagut violència en l'art. Molts psiquiatres creuen que serveix de catarsi, no pas de model", deia Stanley Kubrick.**

Films va declarar que la pel·lícula no era la causant dels fets, Kubrick va rebre centenars de crítiques i amenaces. El director va haver de justificar-se en un seguit d'entrevistes: "La violència en la història havia de tenir una càrrega dramàtica suficient perquè el dilema moral que planteja el film tingués el context adequat. Era essencial que Alex fos presentat com a culpable d'una terrible violència contra la societat; així, quan l'estat el converteix en una espècie de vegetal, el públic pot concloure si un criminal es mereix un tractament inhumà o no". Ara, algunes persones continuen veient el film com una incitació a la violència, temeroses, a més, que els joves s'identifiqués-

sin amb el personatge d'Alex, una qüestió que Kubrick no entenia: "El psiquiatre Aaron Stern ha explicat que el personatge d'Alex representa l'inconscient, l'home en el seu estat natural. Alex té vitalitat, coratge i intel·ligència, i per això ens hi identifiquem inconscientment; però això no ens impedeix pas de ser conscients que Alex és una persona malvada. Potser és això que fa sentir malament molta gent, tal vegada incapaç d'acceptar aquesta manera de veure la naturalesa humana; ara, aquest mateix fenomen psicològic ja es troba en *Ricard III* de Shakespeare. No crec pas que ningú surti del teatre o del cinema volent ser Ricard III o l'Alex de *La taronja mecànica*".

**Assassins nats a la pantalla.**

La violència ocupa la nostra retina des que obrim els ulls de bon matí fins que no els acluquem per dormir. La violència és al carrer, als diaris, a la televisió, al cinema, als *comics*, a la publicitat... Fa això que augmenti la criminalitat? "Sempre hi ha hagut violència en l'art. Hi ha violència en la Bíblia, en Homer, en Shakespeare, i molts psiquiatres creuen que serveix de catarsi, no pas de model. Ha augmentat la violència en el cinema, però una persona que no sofreixi cap trastorn psicològic no es convertirà pas en un criminal pel sol fet d'haver vist actes violents al cinema i a la televisió", deia Kubrick.

*La taronja mecànica* no ha estat pas, tanmateix, l'únic film criticat per la seva violència. Són bastants els cineastes acusats de fer ús i abús de la violència. A final del anys 80 un nou realitzador de cinema va ser motiu de polèmica pel contingut violent dels seus films. Quentin Tarantino estrenava el 1989 *Reservoir Dogs*, un retrat irònic d'un grup d'atracadors. La novetat era el tractament sarcàstic que Tarantino feia de la violència, com ara en l'escena de l'interrogatori en què tallen l'orella d'un policia. Les crítiques escometien precisament aquest tractament original de la violència. Els detractors del film temien

que aquesta visió còmica d'actes violents com l'assetjament o l'assassinat no convertís la violència en una cosa superficial, en una mena de joc que diluís la gravetat dels fets. Però la censura dels anys noranta no era tan repressiva, i Tarantino va repetir la seva idea cinc anys més tard, el 1994, amb *Pulp Fiction*, la seva obra de més èxit.

Aquest mateix any, d'una història de Tarantino, Oliver Stone en va fer una dels films que més polèmiques ha mogut aquesta darrera dècada, *Natural Born Killers* (*Assassins nats*). Woody Harrelson i Juliette Lewis hi representen una parella d'adolescents assassins (Micky i Mallory), que es converteixen en celebritats, a causa del seguiment mediàtic que mereixen els seus actes. Oliver Stone volia satiritzar la fascinació d'Amèrica pels personatges ultraviolents, però molta gent va considerar la seva obra com una incitació a la violència i va alertar que hi havia el perill que els joves consideressin uns herois Micky i Mallory.

Als Estats Units, el juliol de l'any passat, dos adolescents de quinze i disset anys van assassinar la mare de l'un. A imitació de *Scream*, aquests dos adolescents es van posar una màscara i la van matar a ganivetades. Quan foren detinguts, van al·legar en defensa pròpia que s'havien deixat influir pel film. El jutge no va acceptar l'al·legació i va dictaminar que els acusats havien de rebre tractament psiquiàtric. D'anècdotes com aquesta, n'hi ha diverses, però segons els especialistes ningú no es converteix en assassí pel fet d'haver vist una pel·lícula; el cinema mostra com es mata, però no incita a matar.

Actualment, la polèmica, se l'emporta la sèrie de dibuixos animats per a adults *South Park*, emesa als Estats Units, i de la qual s'estrenarà un film a final d'any. A *South Park* una colla de nens d'aspecte inofensiu van a l'escola, juguen amb els seus amics, però resolen els seus problemes amb mesures molt violentes, fins al punt que un dels nens



mai no sobreviu al capítol. Aquesta sarcàstica visió de la societat americana ha estat molt criticada per moltes associacions de pares, que es queixen que és una mala influència per als nens. Tot i que la sèrie és per a adults, s'emet a les vuit del vespre. Els res-

ponsables de *South Park* van defensar el producte reiterant que la sèrie anava destinada a un públic adult i que la responsabilitat que els nens la vegin és dels pares.

El sexe també ha estat perseguit per les tisores de la censura. Als Estats Units films com *Instint bàsic* o *Eyes Wide Shut* (la darrera obra de Kubrick també fou atacada per la censura) han hagut d'escapçar les escenes eròtiques per no rebre una classificació X. De fet, la versió íntegra d'aquests films només s'ha projectat a Europa, on sembla que actualment la censura no és tan dura com als Estats Units. Això sí, per molt que el sexe també mogui polèmica, la seva influència –tret que hi hagi involucrats alts càrrecs polítics del país– no preocupa tant els ciutadans com els possibles efectes de les escenes violentes.

Bea Cabezas

**Stanley Kubrick.** Director de films tan memorables com *La taronja mecànica*, *Lolita*, *2001* i més.

**Dijous 17 de febrer, 22.30 nit**

Teatre Municipal de Xirivella  
Plaça de la Concòrdia, 1



AJUNTAMENT DE XIRIVELLA  
REGIDORIA DE CULTURA

**CONCERT DE MÚSICA FOLK I TRADICIONAL**

**URBALIA RURANA**

amb MAURIZIO MARTINOTTI

Preu: 400 PTA



mes informació al telèfon 96 350 10 05.